

Kitaabka Daanyeel - Boqol iyo Siddeetan iyo Lix

Ballanqaadka Panium: Shaabadaynta Ugu Dambaysa iyo Muujintii Qaylada Saqda Dhexe

Jeff Pippenger
2024-04-16

Baaniyum, oo ahayd Kaysariya Filibbos, taas oo ah aayadaha saddex iyo tobnaad ilaa shan iyo tobnaad ee cutubka kow iyo tobnaad ee kitaabka Daanyeel, taas oo ah taariikhda ay geesaha Jamhuuriga iyo Borotestaanku ku rumoobaan halxidhaalaha ah inay yihiin kii siddeedaad oo ka mid ah toddobada, taas oo ah taariikhda ay Shaabadda Ilaah si joogto ah ugu dhacdo boqol iyo afar iyo afartan kun, iyo taariikhda imaatinka farriinta Qaylada Saqda-dhexe, Masiixu wuxuu dadkiisa maalmaha ugu dambeeya siiyey ballan.

Aniguna waxaan kugu leeyahay, Adigu waxaad tahay Butros, oo dhagaxan ayaan kiniisaddayda ku dul dhisi doonaa; oo albaabbada jahannamadu kama adkaan doonaan. Oo waxaan ku siin doonaa furayaasha boqortooyada jannada; oo wax alla wixii aad dhulka ku xidho, jannada ayaa lagu xidhi doonaa; oo wax alla wixii aad dhulka ku furto, jannada ayaa lagu furi doonaa. Matayos 16:18, 19.

Muddadii shaabadaynta ee bilaabatay Sebtembar 11, 2001, markii la dumiyey dhismayaashii waaweynaa ee Magaalada New York, taas oo ku eg sharciyada Axadda ee dhowaan imanaya, waxaa dejiyey Alfa iyo Oomeega. Qaybta ugu dambaysa ee muddadaas waxay ku celinaysaa qaybtii ugu horraysay ee muddadaas. Sebtembar 11, 2001 Rabbigu wuxuu dadkiisii dib ugu hoggaamiyey waddooyinkii hore, halkaas oo, runno kale dhexdooda, ay ka heleen “toddobada goor,” sida loogu helay wakhtigii Boqor Yoosiyaah. Markaas ayaa roobkii dambe bilaabay inuu dhibciyo, waxaana bilaabatay hannaan tijaabo ah oo soo saaray kala soocidda laba dabaqadood oo caabudayaal ah.

Si waafaqsan cutubka labaad ee Xabaquuq, labadii shax ee quduuska ahaa waa la helay, waxayna noqdeen astaan u taagan muddadaas taariikhiga ah. Sidaas oo kale, “dooddii” cutubka labaad ee Xabaquuq way bilaabatay, taas oo u dhexaysay hab-raaca sadarba sadar, oo ah hab-raaca roobka dambe, kana soo horjeeday hab-raaca Protestantism-ka riddada ah ee ay Adventism-ku si tartiib-tartiib ah u qaadatay, laga bilaabo kacdoonkii 1863.

Ciise wuxuu ballanqaaday inuu dadkiisa maalmaha ugu dambeeya siin doono “furayaasha boqortooyada,” isagoo taas ku tilmaamaya habraaca saxda ah ee kitaabiga ah, kaas oo ka kooban furayaasha nebiyadeed ee lagama maarmaanka u ah in la garto, la adkeeyo, laguna dhawaaqo farriinta Qaylada Habeenbarka iyo Qaylada Codka Weyn.

“Kuwa Ilaah la wadaaga waxay ku socdaan nuurka Qorraxda Xaqnimada. Ma ay sharaf-dhigaan Bixiyahooda iyagoo jidkooda ku kharribaya Ilaah hortiisa. Nuurka jannadu wuu ku ifayaa iyaga. Markay ku soo dhowaadaan dhammaadka taariikhdan dunida, aqoontooda ku saabsan Masiixa iyo waxsii sheegyada isaga la xiriira aad bay u sii korodhaa.

Waxay Ilaah hortiisa ku leeyihiin qiime aan xad lahayn; waayo, waxay la midoobeen Wiilkiisa. Iyaga erayga Ilaah wuxuu u yahay qurux iyo soojiidasho ka sarraysa wax walba. Waxay arkaan muhiimaddiisa. Runtu waa loo muujiyey. Caqiidada jidh-qaadashadu waxaa hareeya iftiin jilicsan oo dhalaalaya. Waxay arkaan in Qorniinku yahay furaha fura wax kasta oo qarsoon oo xalliya dhibaato kasta. Kuwa aan doonayn inay nuurka aqbalaan oo nuurka ku socdaanna ma ay awoodi doonaan inay gartaan qarsoodiga cibaadada, laakiin kuwa aan ka labalabayn inay iskutallaabta qaadaan oo Ciise raacaan, waxay arki doonaan nuurka ku jira nuurka Ilaah.” The Southern Watchman, April 4, 1905.

Kuwa uu matalayo Butros, oo ah boqol iyo afartan iyo afar kun, waa kuwa aqbala farriinta La’odikiya ee timid 11-kii Sebtembar, 2001, taas oo hadda dib loo celinayo tan iyo Luulyo, 2023. Farriintii La’odikiya ee timid 1856-kii waxay ahayd aqoonta sii korodhay ee “toddobada goor,” oo marka Masiixu isu keeno lafaha engengan, dabadeedna nolol geliyo, waxay ka gudbaan dhaqdhaqaaqa La’odikiya ee malaa’igta saddexaad una gudbaan dhaqdhaqaaqa Filadelfiya ee boqol iyo afartan iyo afar kun. Isbeddelkaas waxaa keena Erayga Masiixa, waayo iyaga Eraygiisa ayaa quduus ka dhigaya, Eraygiisuna waa “run,” Eraygiisuna waa “furaha” fura Eraygiisa.

Oo malaa’igta kiniisadda Filadelfiya u qor; Waxyaalahan waxaa leeyahay kan quduuska ah, kan runta ah, kan haysta furaha Daa’uud, kan fura oo ninna xidhi karin; oo xidha, oo ninna furi karin; Waan ogahay shuqulladaada: bal eeg, waxaan hortaada dhigay albaab furan, oo ninna xidhi karin; waayo, waxaad leedahay xoog yar, oo ereygaygii waad xajisatay, magacaygana ma aadan inkirin. Muujintii 3:7–8.

Hab-raaca “xarriiq xarriiq dul saaran” waa furihii Masiixu u ballanqaaday dadkiisa maalmaha ugu dambeeya dagaalka ka dhaca “albaabbada” dhexdeeda. “Albaab” waa kaniisad.

Markaasaaquub hurdadiisii ka toosay, oo wuxuu yidhi, Hubaal Rabbigu meeshan wuu joogaa; aniguse ma aanan ogayn. Markaasuu cabsaday, oo yidhi, Meeshanu sidee bay u cabsi badan tahay! Tanu ma aha wax kale ee waa guriga Ilaah, oo tanu waa iridda samada. Bilowgii 28:16, 17.

Dagaalka ka dhacaya irdaha wuxuu astaan u yahay dagaallada diimeed ee ka dhex dhaca runta iyo qaladka, qaladka diinta Giriigguna waa iridda jahannamada, diinta Adventism-ka La’odikiya ee riddowdayna sidoo kale waa irid. Irdaha Adventist-ka La’odikiya waxay matalaan meesha doodda Xabaquuq lagu dhammaystiro.

Maalintaas Rabbiga ciidammadu wuxuu kuwa dadkiisa ka hadhay u ahaan doonaa taaj ammaaneed iyo koofiyad qurux badan, Oo wuxuu u ahaan doonaa ruux garsoor kan garsoorka ku fadhiga, iyo xoog kuwa dagaalka iridda ku celiya. Laakiinse kuwani sidoo kale khamri bay ku qalloocdeen, oo cabbitaan xoog leh ayay jidka kaga leexdeen; wadaadka iyo nebigu cabbitaan xoog leh bay ku qalloocdeen, khamri baa liqay, cabbitaan xoog leh ayay jidka kaga leexdeen; riyada bay ku qaldamaan, xukunka bay ku turunturoodaan. Waayo, miisaska oo dhammu waxaa ka buuxa matag iyo wasakh, si aan meel nadiif ah u jirin. Bal yaa aqoon la bari doonaa? Bal yaase waxbaridda la fahamsiin doonaa? Ma kuwa caanaha laga gudhiyey oo naasaha laga kaxeeyey baa? Waayo, amar waa inuu amar dul saarnaadaa, amar dul amar; sadar dul sadar, sadar dul sadar; halkan wax yar, halkaasna wax yar; Waayo, bushimo

turunturoonaya iyo af kale ayuu dadkan kula hadli doonaa. Kuwii uu ku yidhi, Kanu waa nasashadii aad kuwa daallan ku nasin lahaydeen; tanuna waa qaboojintii; hase ahaatee ma ay dhegaysan. Laakiinse eraygii Rabbigu wuxuu iyaga ugu noqday amar dul amar, amar dul amar; sadar dul sadar, sadar dul sadar; halkan wax yar, halkaasna wax yar; si ay u socdaan, oo dib ugu dhacaan, oo u jabaan, oo dabin loogu rido, oo lagu qabto. Haddaba maqla erayga Rabbiga, kuwiinna quudhsadayaasha ah ee xukuma dadkan Yerusaaalem jooga. Ishacyaah 28:5-14

Furayaasha boqortooyadu waa erayada Qorniinka, kuwaas oo Ereygu siiyo dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya.

“Waxaa Erayga ku jira xaqiiqooyin, kuwaas oo, sida xididdo macdan qaali ah, dusha hoosteeda ku qarsoon. Khasnadda qarsoon waxaa la helaa marka la baadho, sida macdan-qode u raadiyo dahab iyo qalin. Caddaynta runnimada Erayga Ilaah waxay ku jirtaa Erayga laftiisa. Qorniinku waa furaha lagu furo Qorniinka. Macnaha qoto dheer ee xaqiiqooyinka Erayga Ilaah waxaa maskaxdeena u furaa Ruuxiisu.”

“Kitaabku waa buugga weyn ee casharrada u ah ardayda ku jirta dugsiyadeenna. Waxay baraysaa doonista Ilaah oo dhan ee ku saabsan wiilasha iyo gabdhaha Aadan. Waa qaanuunka nolosha, iyadoo ina baraysa dabeecadda ay tahay inaan u samaysanno nolosha mustaqbalka. Uma baahnin iftiinka daciifka ah ee dhaqanka si uu Qorniinka nooga dhigo mid la fahmi karo. Si la mid ah ayaan u malayn karnaa in qorraxda duhurnimadu u baahan tahay iftiinka biligleynaya ee tooska dhulka si uu u kordhiyo ammaanteeda. Hadallada wadaad iyo khudbaale looma baahna si dadka looga badbaadiyo qaladka. Kuwa la tashada Wahyiga rabbaaniga ah waxay heli doonaan iftiin. Kitaabka Quduuska ah dhexdiisa waajib kasta si cad ayaa loogu muujiyey. Cashar kasta oo la bixiyey waa la fahmi karaa. Cashar kastaa wuxuu inoo muujinayaa Aabbaha iyo Wiilka. Eraygu waa awoodaa inuu dadka oo dhan xigmad u siiyo xagga badbaadada. Erayga dhexdiisa sayniska badbaadada si cad ayaa loogu muujiyey. Baadha Qorniinka, waayo waa codka Ilaah oo nafta la hadlaya.” Testimonies, volume 8, 157.

Furayaashii Masiixu siiyey kiniisadda maalmaha ugu dambeeya waxay leeyihiin isla awooddii ay lahaayeen markii Butros la siiyey.

“Butros wuxuu muujiyey runta ah aasaaska iimaanka kiniisadda, Ciisena hadda wuxuu maamuusay isaga isagoo ah wakiilka guud ahaan jidhka rumaystayaasha oo dhan. Wuxuu yidhi, ‘Waxaan ku siin doonaa furayaasha boqortooyada jannada; oo wax kasta oo aad dhulka ku xidho jannada waa lagu xidhi doonaa; oo wax kasta oo aad dhulka ku furto jannada waa lagu furi doonaa.’”

“‘Furayaasha boqortooyada jannada’ waa erayada Masiixa. Dhammaan erayada Qorniinka Quduuska ah waa kuwii Isaga, waxaana halkan ku jira dhammaantood. Erayadani waxay leeyihiin awood ay jannada ku furaan kuna xidhaan. Waxay sheegaan shuruudaha lagu aqbalo ama lagu diido dadka. Sidaas awgeed, hawsha kuwa ku wacdiya ereyga Ilaah waxay tahay udgoon nolol u horseeda nolol ama dhimasho u horseedda dhimasho. Koodu waa hawl culayskeedu la miisaaman yahay natiijooyin daa’im ah.” The Desire of Ages, 413.

Awoodda ka muuqata erayadiisa, marka gacanta dadka la geliyo, waxay ku dhisan tahay mabaadi’da lagu aqoonsaday Eraygiisa. Tan ugu fudud laga yaabee, isla markaana laga yaabee tan

ugu qotada dheer, waa in runtu ku taagan tahay markhaatifurka laba.

“Xumaan kale oo aad u weyn oo ka dhex dhalatay kiniisadda waxay ahayd in walaaluhu isu dacweeyaan maxkamadaha dhexdooda. Diyaargarow ku filan baa loo sameeyey xallinta dhibaatooyinka ka dhex dhaca rumaystayaasha. Masiixa qudhiisu wuxuu bixiyey tilmaamo cad oo ku saabsan sida arrimaha noocaas ah loo hagaajinayo. ‘Haddii walaalkaa kugu xadgudbo,’ ayuu Badbaadiyuhu kula taliyey, ‘tag oo khaladkiisa u sheeg adiga iyo isaga keliya; haddii uu ku maqlo, walaalkaa waad soo ceshatay. Laakiin haddii uusan ku maqlin, kaxee weliba hal ama laba kale, si hadal kasta loogu adkeeyo afka laba ama saddex markhaati. Oo haddii uu diido inuu iyagana maqlo, kiniisadda u sheeg; laakiin haddii uu kiniisaddana diido inuu maqlo, ha kuu ahaado sidii nin jaahili ah iyo cashuurqaade. Runtii waxaan idinku leeyahay, wax kasta oo aad dhulka ku xidhataan waxaa lagu xidhi doonaa samada; wax kasta oo aad dhulka ku furtaanna waxaa lagu furi doonaa samada.’ Matayos 18:15–18.” Falimaha Rasuullada, 304.

Waxaa jira ugu yaraan saddex markhaati juqraafiyeed oo ku saabsan xilliga marka boqol iyo afartan iyo afarta kun la shaabadeeyo qaylada Saqda-dhexe. Iyadoo la xusuusan yahay xaqiiqda ah in qaylada saqda-dhexe ay goor dambeyso tahay in saliidda la helo, waxaan helaynaa markhaatiga juqraafiyeed ee kulankii xerada Exeter oo bixinaya sawir ka turjumaya barta ay dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya lagu shaabadeeyo; waxaanna helaynaa in runtaas ay matasho juqraafiga Kaysariya Filibbo, iyo weliba markhaatiga dagaalkii Panium, ee aayadaha saddex iyo toban ilaa shan iyo toban ee Daanyeel cutubka kow iyo tobnaad. Waxaa laga yaabaa inay wax yar ka fog tahay in saddexdan markhaati loo aqoonsado kuwo juqraafiyeed, laakiin eraygaas ayaan adeegsanayaa, maxaa yeelay juqraafigu hubaal ahaan waa qayb ka mid ah duruufaha Exeter iyo Kaysariya Filibbo. Ciise wuxuu Butros dhex dhigayaa juqraafiga nebiyadeed ee ay boqol iyo afartan iyo afarta kun isku arkaan maalmaha ugu dambeeya. Markaas ayuu amar bixiyaa.

Oo waxaan ku siin doonaa furayaasha boqortooyada jannada; oo wax kasta oo aad dhulka ku xidho, jannada waa lagu xidhi doonaa; oo wax kasta oo aad dhulka ku furto, jannada waa lagu furi doonaa. Markaasuu xertiisii ku amray inaanay ninna u sheegin inuu isagu yahay Ciise Masiixa. Wakhtigaas dabadiis ayuu Ciise bilaabay inuu xertiisa tuso inuu khasab ku yahay inuu Yerusaaalem tago, oo uu waxyaalo badan kaga silco waayeellada iyo wadaaddada sare iyo culimmada, oo la dilo, oo maalinta saddexaad haddana la sara kiciyo. Markaasaa Butros dhinac ula baxay, oo bilaabay inuu canaanto, isagoo leh, Sayidow, Ilaah ha kaa fogeeyo; taasuu kuguma dhici doonto. Laakiin isagu wuu jeestay, oo wuxuu Butros ku yidhi, Gadashayda iga gal, Shayddaanow; waxaad ii tahay turunturo, waayo, kama fikiraysid waxyaalaha Ilaah, laakiinse waxaad ka fikiraysaa waxyaalaha dadka. Matayos 16:19–23.

Ereyga “Exeter” waa magaca magaalo ku taalla Devon, England. Asalka magacan waxaa dib loogu raadin karaa Ingiriisigii hore, halkaas oo lagu yiqiin “Exanceaster” ama “Execestre.” Magaca waxaa la rumaysan yahay inuu ka soo farcamay erayadii Ingiriisiga hore ee “Exe” (oo tixraacaya Webiga Exe, kan ay magaaladu ku taallo) iyo “ceaster” (oo macnihiisu yahay “qalcad Roomaan ah” ama “magaalo derbi leh”). Sidaas darteed, “Exeter” waxay ka dhigan tahay ama “qalcadda ku taalla Webiga Exe,” ama “magaalada derbiga leh ee ku taal agagaarka Webiga Exe.” Juqraafiga la xiriira imaanshaha iyo dhammaystirka Qayladii Habeenbarka ee taariikhda Millerite-ku wuxuu tilmaamayaa goob ay biyo ku yaalleen, kuwaas oo metelaya daadinta Ruuxa Quduuska ah, iyo

meel Ilaah ka kicinayay ciidan si ay dunida ugu naadiyaan farriinta, taas oo Sister White ay inoo sheegtay inay u baxday sida “hir durdur weyn leh.” Hir durdur weyn leh ma aha si fudud biyo webi; waa biyo si weyn oo ka sarreeya caadiga loo xoogsiiyey.

Taariikhda Millerite waxay ahayd dhammaystirka masaalkii tobanka bikradood, oo marka boqol iyo afartan iyo afar kun la keeno dhammaadka wakhtiga shaabadaynta, waxay ku celin doonaan calaamadaha jidka ee lagu aqoonsaday bilowgii wakhtiga shaabadaynta, iyo weliba taariikhda shirkii xerada Exeter. Malaa’ig baa soo degi doonta iyadoo wadata farriin imtixaan ah oo ay tahay in la cuno. Farriintaasu waxay u horseedi doontaa aasaasyada, oo waxay labada kooxood ku hor keeni doontaa “toddobada jeer” ee Laawiyiintii lix iyo labaatan. Waxay ka koobnaan doontaa Muujintii Ciise Masiix, taas oo Butros u matalay sida aqbalidda in Ciise loo subkay Masiixa ahaan, markii astaantii rabbaaniga ahayd ay ku soo degtay qaab qoolley ah, taas oo astaan u ahayd Sebtembar 11, 2001. Waxay ka koobnaan doontaa garashada in Ciise yahay Wiilka rabbaaniga ah ee Ilaah, iyo weliba in, maadaama Ciise dabeecaddiisii rabbaaniga ahayd uu dusha saaray jidhka aadanaha dhacay, uu isaguna yahay Wiilka Aadanaha.

Runahani waxay soo saari doonaan laba nooc oo caabudayaal ah, sidii ay u sameeyeen wixii ka dambeeyey Sebtembar 11, 2001. Labadaas nooc waxaa lagu matalay shirkii teendhooyinka ee Exeter, waayo shirkii teendhooyinkaasi waxa ka taagnayd teendho ay lahaayeen koox ka timid Watertown, kuwaas oo diiday farriintii Qayladii Habeenbadhka sida loogu soo bandhigay Samuel Snow. Waxay qabteen shirar been-abuur ah oo aad u qaylo iyo qiiro badnaa, sidaas darteed hoggaamiyayaashii shirarka Snow ayaa u tegay oo ku wargeliyey inay dejistaan. Shirkii teendhooyinka waxaa ka muuqday laba nooc, labaduba waxay qirteen inay biyo la xiriiiraan, hase yeeshee midkood wuxuu ahaa been-abuur oo wuxuu matalayay nacasyadii aan saliidda lahayn. Kooxdii teendhada Exeter ku jirtay waxay ahaayeen ciidankii ahaa magaalada, taas oo sidoo kale ahayd qalcad, waayo waxay astaan u ahaayeen lafihii qalalay ee dhintay ee Ezekiel, kuwaas oo loo sara kiciyo ciidan weyn farriinta Qayladii Habeenbadhka.

Taariikhda ay labadaas kooxood ku muujiyeen, Butros wuxuu matalay labadaba kooxood. Qirashadiisii uu ku aqoonsaday Ciise inuu yahay Masiixa iyo Wiilka Ilaah waxaa dhalisay waxyiga Ruuxa Quduuska ah, waayo Masiixu si cad ayuu ugu sheegay, “Jidh iyo dhiig midna kuuma muujin tan, laakiin Aabbahayga jannada ku jira.” Markaas markii Ciise xertiisii ku wargeliyey iskutallaabta, Butros, isagoo wakhtigaas ka madhnaa saamaynta Ruuxa Quduuska ah, ayuu Masiixa qabtay, “oo bilaabay inuu canaanto, isagoo leh, Taasu kaa fogaatow, Rabbiiyow, tanina kugu dhici mayso. Laakiin Isagu wuu jeestay, oo Butros ku yidhi, Gadaashayda ka noqo, Shayddaan yahow; waayo, waxaad ii tahay turunturo; maxaa yeelay ma fikiraysid waxyaalaha Ilaah, laakiin waxaad ka fikiraysaa waxyaalaha dadka.”

Qiir-kicintii Butros waxay la jaanqaaday cibaadadii qiir-kicinta lahayd ee ka socotay teendhadii Watertown markii Samuel Snow soo bandhigayay farriintii Qaylada Habeenbadhka. Heerkaas, Butros wuxuu matalaa kuwa musharraxiinta u ah inay ka mid noqdaan boqol iyo afartan iyo afarta kun. Musharraxiintaasu waxay matalaan dabaqad leh saliidda, taasoo ah Ruuxa Quduuska ah, waana farriinta, waana dabeecadda; halka dabaqadda kale ay saliidda ka madhan tahay. Marka laga eego dhacdadii Kaysariya Filibbos, Masiixu wuxuu bilaabay inuu muujiyo “in

uu khasab ku yahay inuu Yeruusaalem tago, oo uu waxyaalo badan kaga silco waayeellada iyo wadaaddada sare iyo culimmada, oo la dilo, oo maalinta saddexaad haddana la sara kiciyo.”

Niyad-jabkii xertii markay dhacdooyinkaas dhab ahaan ugu rumoobeen iskutallaabta dusheeda waa taariikh ay Sister White u adeegsato inay ku muujiso niyad-jabkii Oktoobar 22, 1844, iyo niyad-jabkii Cibraaniyiinta ee gudubkii Badda Cas markii ciidankii Fircoon soo daba xirmeen, biyihii badduna hortooda yiilleen. Dhammaan markhaatiyaashaasu waxay tilmaamayaan sharciga Axadda ee dhowaan imanaya, muujinta aayadaha saddex iyo tobnaad ilaa shan iyo tobnaad ee Daanyeel kow iyo tobanina waxay bixisaa markhaatiga dhacdooyinka horseeda sharcigaas Axadda. Markay sidaas samaynayaanna, waxay sidoo kale matalaan “qaybta wax sii sheegidda Daanyeel ee la xidhiidha maalmaha ugu dambeeya.”

Waxaannu daraasaddan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.

“Daraasad taxaddar leh oo lagu sameeyey noocyada iyo kuwii ka soo horjeeday ayaa horseeday in la garto in iskutallaabta Masiixu ay dhacday isla maalintii sannadlaha ahayd ee wareegga cibaadooyinka loo siiyey Israa’iil oo wanqalka Kormaridda la gowracayey. Miyaanay haddaba nadiifinta meesha quduuska ah ee lagu sii sawiray Maalinta Kafaaraggudka—oo ku beegan maalinta tobnaad ee bisha toddobaad—iyaduna ku dhici lahayn isla maalinta sannadka ee noocaas lagu xusay? (eeg *The Great Controversy*, 399). Tani, marka loo eego xisaabinta saxda ah ee waqtiga ee Muuse, waxay noqon lahayd Oktoobar 22. Horraantii Agoosto, 1844, kulan teendhooyin ah oo ka dhacay Exeter, New Hampshire, aragtidan ayaa la soo bandhigay, waxaana loo aqbalay inay tahay taariikhda rumoobidda wax sii sheegidda 2300ka maalmood. Masaalka tobanka gabdhood ee Matthew 25:1–13 wuxuu yeeshay muhiimad gaar ah—dib-u-dhaca arooska, sugitaanka iyo hurdo-miirashada kuwii sugayey guurka, qayladii habeenbadhka, xidhitaanka albaabka, iyo wixii la mid ah. Farriintii ahayd in Masiixu iman doono Oktoobar 22 ayaa loo yiqiin ‘qayladii habeenbadhka.’ “‘Qayladii habeenbadhka,’ ayay Ellen White qortay, ‘waxaa ku dhawaaqay kumannaan rumaystayaal ah.’ Waxay intaas ku dartay:”

“‘Sida hir weyn oo baddu leedahay ayay dhaqdhaqaaqii [bishii toddobaad] ugu fiday dalka oo dhan. Magaalo ilaa magaalo, tuulo ilaa tuulo, iyo ilaa meelaha miyiga fogfog ah ayuu gaadhay, ilaa dadkii Ilaah ee sugayay si buuxda loo toosiyey.—*The Great Controversy*, 400.’

Xawaaraha uu farriintu ku fiday waxaa lagu muujiyey qoraayaal uu soo xigtay L. E. From:

“‘Bates wuxuu diiwaanka uga tagay in farriintii Exeter ay ‘u duushay, sida iyadoo ku socota baalasha dabaysha.’ Rag iyo dumarba waxay ku kala dheereeyeen tareen iyo doon, gaari-faras iyo fardo-fuul, iyagoo sida xidhmooyin buugaag iyo waraaqo ah, kuna qaybinaya si ‘aad u faro badan sida caleemaha dayrta.’ White wuxuu yidhi, ‘Hawsha horteenna taal waxay ahayd inaan u duulno qayb kasta oo berrinkaas ballaadhan ah, digniinta ka dhawaaajino, oo kuwa hurda toosino.’ Wellcome-na wuxuu ku darayaa in dhaqdhaqaaqu u qarxay sida biyihii biyo-xidheen laga sii daayay. Beero hadhuudh bislaaday ah ayaa laga tegey iyagoo aan la goosan, baradhona si buuxda u kortay ayaa dhulka looga tegey iyagoo aan la qodin. Imaatinka Rabbigu wuu soo dhowaa. Hadda wakhti looma hayn waxyaalahan dunida ah.—*The Prophetic Faith of Our Fathers*, Vol. IV, p. 816.

“Sida markhaati-indheed iyo ka-qaybgale ka ahaa dhaqdhaqaaqa, Ellen White waxay ku sifaysay dabecadda shaqada si degdeg ah u xawaareysanaysay.”

“Mu’miniintu waxay arkeen shaki iyo jahawareerkoodii oo laga qaaday, rajana iyo dhiirraanaan ayaa qalbiyadooda kicisay. Shaqadu way ka madhnayd xadgudubyadaas had iyo goor soo muuqda marka ay jirto kacsanaan bini’aadmi iyada oo aanay jirin saamaynta xukunta ee Erayga iyo Ruuxa Ilaah... Waxay sidatay astaamihii lagu garto shaqada Ilaah wakhti kasta. Farxad rayrayn xad-dhaaf ah aad bay u yarayd, balse waxaa badnayd baadhitaan qoto dheer oo qalbiga ah, qirashada dembiga, iyo ka-tegidda dunida. U diyaargarowga in Rabbiga lala kulmo ayaa ahaa culayskii saarnaa nafaha murugaysan ee halgamaya...”

“Dhaqdhaqaaqyadii diimeed ee waaweynaa oo dhan tan iyo wakhtigii rasuullada, midkoodna kama uu madhnayn cilladaha aadanaha iyo xeeladaha Shayddaanka sida kii dayrtii 1844. Xataa imminka, kaddib markii sannado badani ay ka soo wareegeen [1888], kuwii dhammaantood ka qaybqaatay dhaqdhaqaaqaas oo ku adkaystay madasha runta weli waxay dareemayaan saamaynta quduuska ah ee hawshaas barakaysan, waxayna markhaati ka yihiin in ay Ilaah ka timid.—Ibid., 400, 401.”

“In kasta oo ay jireen caddaymo muujinaya hawl dalka oo dhan ku fidaysay oo kumanaan qof ku soo jiidaysay wehelnimada Imaatinka Labaad, iyo qiyaastii laba boqol oo wadaaddo ah oo ka kala socday kaniisado kala duwan oo ku midoobay faafinta farriinta, [Eeg C. M. Maxwell, Tell it to the world, bogg. 19, 20.] haddana kaniisadaha Protestant-ka guud ahaan way diideen, waxayna adeegsadeen hab kasta oo ay awood u lahaayeen si ay uga hor istaagaan in rumaysadka imaatinka dhow ee Masiixa sii fido. Qofna kuma dhiirran jirin inuu adeeg kaniisadeed ku xuso rajada imaatinka dhow ee Ciise, laakiin kuwii sugayay dhacdada arrintu aad bay uga duwanaan jirtay.”

“Ellen White waxay sheegtay sida ay ahayd:

“Daqiiqad kasta waxay ila muuqatay mid qaali ah oo leh muhiimadda ugu sarraysa. Waxaan dareemay in aynu qabanaynay hawl u taagan weligeed, iyo in kuwa dayaca ah oo aan danaynayn ay ku jireen khatarta ugu weyn. Rumaysadkaygu ma uu qarribmin, waxaana naftayda u qaatay ballammadii qaaliga ahaa ee Ciise...”

“Annagoo si feejigan qalbiga loo baadhayo iyo qirasho is-hoosaysiin leh ayaannu si ducaysan ku gaadhay wakhtigii filashada. Subax kasta waxaannu dareemaynay in hawshayada ugu horraysa ay tahay inaan helno caddaynta ah in nolosheenna ay Ilaah hortiisa qumman tahay. Waxaannu garowsannay in haddii aannan quduusnimada ku sii soconayn, hubaal aan dib-u-gurasho ku dhacaynno. Xiisahayagii aan isu qabnay wuu kordhay; wax badan ayaannu wada ducaysan jirnay oo isu ducayn jirnay.

“Waxaannu isugu nimi beeraha geedaha miraha leh iyo geedaha hadhka leh si aannu Ilaah ula wadaagno oo aannu baryadayada ugu bixinno Isaga, annagoo si ka sii cad u dareemayna joogitaankiisa markii ay nagu hareeraysnaayeen shuqulladiisa dabiiciga ah. Farxadaha badbaadadu waxay nooga sii daruuri badnaayeen cuntadayada iyo cabbitaankayaga. Haddii daruuro maskaxdayada qariyaan, kuma aannu dhiirran jirin inaannu nasanno ama seexanno ilaa ay ka xaaqmaan ogaanshaha in Rabbigu na aqbalay.—Life Sketches of James White and Ellen

G. White (1880), 188, 189.” Arthur White, *The Ellen White Biography*, volume 1, 51, 52.